

### 13. Przyszłość cywilizacji i informatyki

Rozważania o przyszłości najbardziej odzwierciedlają stan wiedzy, jaki w danym czasie posiadamy, aniżeli stan, jaki nastąpi w przyszłości. Dobre prognozy mają to do siebie, że się raczej nie sprawdzają, ponieważ bierzemy je sobie do serca i staramy się usunąć zagrożenia, zanim one nam zaszkodzą.

Informatyka uruchomiła nową falę cywilizacyjną i można ją porównać do mechaniki, która uruchomiła Falę Uprzemysłowienia 200 lat temu. Jednak o przyszłości życia na Ziemi zadecyduje nie informatyka, a przyrost ludności, bowiem Ziemia jest w stanie podtrzymywać życie tylko 8-10 mld ludzi. Tymczasem w 2000 r. mamy już 6 mld ludzi, których liczba potroiła się w XX w. Przewiduje się, że tempo wzrostu ludności zostanie przyhamowane i w 2050 będzie nas między 7,7 mld, a 9.4 mld ludzi, chociaż jedna z prognoz ONZ wynosi 11.2 mld ludzi<sup>80</sup>.

Prognozy ludnościowe, nawet te najniższe wskazują, że zbliżamy się do granicy biologicznej wytrzymałości Ziemi. Przewiduję, że ok. 2050 r. wkroczymy w tzw. Trójkąt Śmierci (Rys. 13-1), który wywoła Bomba Ludnościowa, ta z kolei wywoła Bombę Środowiskową i Bombę Surowcową. W okresie tego trójkąta od 2050 r. do 2300 r. ludzkość będzie w dużym kryzysie logistycznym i w konsekwencji społeczno-politycznym. Oznaki tego kryzysu są już widoczne, np. w postaci przeludnienia miast, zatrutych rzek i malejącego drzewostanu, a także ocieplania klimatu. Na dobrą sprawę w czasie owego Trójkąta Śmierci ludność powinna ratować się ucieczką na inne planety, o ile takowe będą nadawały się do życia. Ponoć w świecie istnieją miliardy galaktyk, gdzie z pewnością istnieje życie, przypuszczalnie zwierzęce, a może nawet i ludzkie.

Z tych rozważań wynika raczej trudna przyszłość. Czy ludzkość może nie przeżyć wiedzy, którą sama stworzyła? Jednak utopijnie myśląc istnieje szansa na lepszą przyszłość, o ile dalszy rozwój ludzkości będzie oparty na samowystarczalnym społeczeństwie i samowystarczalnej gospodarce. Jak zatem ludzkość powinna rozwijać się wskazuje model na Rys. 13-2. Ale zaznaczam jest to model optymistyczny, bazujący na założeniu, że Fala Informacyjna zwiększa świadomość i mądrość społeczną, która powinna nie dopuścić do samobójstwa ludzkiej cywilizacji.

Z drugiej strony jest prognoza, która wskazuje, że Fala Informacyjna zwiększy produktywność człowieka, który mając więcej czasu wykorzysta go na rozrywkę. Podobno ok. 2015 r. połowa Dochodu Krajowego Brutto w Stanach Zjednoczonych ma zostać wytworzona w firmach produkujących i upowszechniających kulturę rozrywki. Styl życia oparty na rozrywce przypomina styl życia w ostatniej fazie Imperium Rzymskiego, które jak wiadomo upadło z tego powodu. Tak więc przyszłość cywilizacji zależy od tego, czy mądrość człowieka zwycięży nad jego rozleniwieniem.

---

<sup>80</sup> Lester R. Brown & Gary Gardner, & Brian Halweil, *Beyond Malthus Sixteen Dimensions of The Population Problem*, *World Watch Paper 143*, 1998, pp. 7-12.







# Wykaz publikacji Andrzeja Targowskiego

## Książki na temat informatyki

### W języku polskim

1. Targowski, Automatyzacja Przetwarzania Danych, Warszawa, 1970
2. Targowski, A., Informatyka Klucz do Dobrobytu, Warszawa, 1971
3. Targowski, A. Organizacja Ośrodków Obliczeniowych, Warszawa, 1971
4. Targowski, A., Organizacja Procesu Przetwarzania Danych, Warszawa, 1975
5. Targowski, A. Informatyka, Modele Rozwoju i Systemów, Warszawa, 1980.
6. Targowski, A. Strategia i Architektura Systemów Informatycznych Przedsiębiorstwa w Gospodarce Rynkowej, Warszawa: 1992. (Tłumaczenie amerykańskiej książki).
7. Targowski, A. Informatyka bez Złudzeń, Toruń 2001.

### W języku angielskim

8. Targowski, A., *The Strategy and Architecture and Planning of Enterprise-wide Information Management Systems, Map of the Enterprise*. Idea Group Publishing: Harrisburg, PA, 1990.
9. Targowski, A. *GII: Global Information Infrastructure*, Idea Group Publishing: Harrisburg, PA, 1996.
10. Targowski, A. (et al.) *Enterprise Information Infrastructure*, Pearson: Boston 1999.

## Książki na temat polityki i historii

### W języku angielskim:

1. Targowski, A. *Red Fascism*, Brunswick Publishing, Co. Lawrenceville, VA, 1982.

### W języku polskim:

2. Targowski, A. Chwilowy Koniec Historii, Warszawa, 1991
3. Targowski, A. Dogonić Czas, Warszawa, 1993
4. Targowski, A. (Pod redakcją), Obrona Polski, Warszawa, 1993
5. Targowski, A. (Pod redakcją), Wizja Polski, Warszawa: 1995, 1997, 2000
6. Targowski, A i A. Ajnenkiel (Pod redakcją), Losy Polski i Świata, Warszawa 2000

### Rozdziały lub wprowadzenie do książek:

1. Dzieciństwo i Wojna: Czytelnik, Warszawa 1981.
2. S. Maria Ena: Gdzie Miłość Dojrzewała do Bohaterstwa, Niepokalanów 2000.

### Artykuły na temat informatyki od 1986 r. publikowane w USA

#### Badania Podstawowe

1. A. Targowski and J. Bowman, „Generic Elements of Communication Frames: Toward the Quantum Theory of Communication”, *Proceedings of the 1986 International Convention of the Association for Business Communication*, Los Angeles: November 12-15, 1986. pp.1-12.

2. J. Bowman and A. Targowski, „Modeling the Communication Process: The Map is Not the Territory”, *Journal of Business Communication*, Fall 1987, pp.21-34.
3. A. Targowski and J. Bowman, „The Layer-based Pragmatic Model of the Communication Process and Its Implications for Business Communication”. *The Journal of Business Communication*, Winter 1988, pp.5-24.
4. A. Targowski, „System Planning Technique for EwIMC: The Architectural Approach”, *The Journal of Management Information Systems*, Vol.4. No.6 Fall 1988.
5. Targowski, A., „Beyond, a Concept of a Communication Process”, *The Journal of Business Communication*, vol, 27, Number 1, Winter 1990, pp.75-86.
6. A. Targowski, T. Rienzo, „Managing Information Through Systems Architecture”, *The Journal of Information Management, Information Executive*, Vol. 3, No. 3, Summer 1990, pp. 43-49.
7. A. Targowski, „Strategies and Architecture of the Electronic Global Village”, *The Information Society*, Vol. 7, No. 3., 1991, pp. 187-202.
8. A. Targowski, „Computing in a Totalitarian States: Poland's Way To An Informed Society”, *The Journal of Information Management, Information Executive*, Vol. 4, No. 3., Summer 1991, pp. 10-16.
9. A. Targowski, „The Ecology of Information”, *The Journal of End-User Computing*, no. 4, 1994.
10. A. Targowski, „A Definition of Of The Information Discipline”, *Journal of Education for MIS*, Vol.5, No. 1. 1998.
11. A. Targowski, T. Carey, „Shifting Paradigms: The New Informed Business Architecture. *The Journal Of End User Computing*, vol. 12, no. 1, January-March, 2000, pp. 35-43.

#### **Badania Stosowane**

12. K. Athappilly and A. Targowski, „Historic Information Milestones Provide Sound Base for Future Systems”, *Data Management*, March 1986.
13. A. Targowski and E. Halvas, „Towards the Concept of Information Management Science, From Minor Profession to Major Science”, *Proceedings of the 1986 Information Systems Education Conference*, Atlanta: October 25-26, 1986, pp.213-217.
14. A. Targowski and J. Yaeger, „A Search for the Ideal Model of the CIS Curriculum”, *Proceedings of DATACON '87*, St.Lois: March 24-25,1987,pp.24-33.
15. A. Targowski, „Universal Approach Needed to Build Managerial Skills”, *Data Management*, April 1987, pp.22-26.
16. A. Targowski, „The Management Wheels-Technique for Applying Management Philosophies”, *Data Management*, October 1987, pp.12-16.
17. A. Targowski and M. Sanders, „The Generic Structure of Enterprise-wide IMS”, *Proceedings of the 1987 Information Systems Education Conference*, (DPMA), San Francisco: October 30- November 2,1987, pp.337-341.
18. A. Targowski and E. Halvas, „A Search for the Ideal Model of Academic Computing at Business College”, *Proceedings of the 1988 North American Conference of the International Business Schools Computer Users Group*, Miami University, Oxford, Ohio, pp.7-11.
19. A. Targowski, „Managing the Computer Specialists Portfolio”, *Managing MIS Personnel*, Auerbach Publishers, New York: October 1988, (not refereed professional news letter).
20. A. Targowski, J. Yaeger, „The flattening of Middle Management in the Computer-based Environment”, *The Journal of Management Information Systems*, Vol. 4, No. 6, Fall 1988.
21. A. Targowski, „Strategies for Managing a Firm's Information Progress”, *INSIDE DPMA*, Vol. 27, No. 7, July 1989.

22. A. Targowski, „The Emergence of International Production System”, *Proceedings of the International Conference — Facing up WEST/Facing up EAST and Asia/Pacific Region —* Kalamazoo, MI., September 13-15, 1990.
23. A. Targowski, „Polish Research Strategy a Derivative of the Industrial Strategy”, *Proceedings of The International Seminar on The Transformation of Science in Poland, Opportunities and barriers*, Modralin-Warsaw, Poland, September 19-21, 1991.
24. A. Targowski, „The Strategic Perspective of Information Systems”, *Proceedings of the International Conference on Decision Support Systems in Macro-Scale*, October, 23-26 Warsaw University, Warsaw, Poland.
25. A. Targowski and T. Carey, „A Shift Paradigms: The New Informed Business Architecture” *Proceedings of the International Convention of IRM Association* in Salt-Lake City, May 24-26, 1993.
26. A. Targowski and L. Janczewski, „Toward Global Telematic Policy: The Paradigmatic Approach”, *Proceedings of the International Convention of IRM Association* in Salt-Lake City, May 24-26, 1993.
27. L. Janczewski and A. Targowski, „Toward a Global Telematics Policy”, *The Journal of Global Information Management*, vo. 2, number 2, Spring 1994.
28. A. Targowski, „Electronic Knowledge: The Future Alternatives of Libraries”, *Proceedings of the Information Resource Management Association International Conference*, in San Antonio, TX. pp.436-445, May 1994.
29. A. Targowski, „The Momentary End of History”, *Transformacje*, No. 1/2, 1994.
30. A. Targowski, „The Electronic Global Village”, *ENCYCLOPEDIA OF LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE*, Ed. Allen Kent, New York: 1995, p. 107-117
31. A. Targowski, „The Evolution of the Cyberspace”, *Proceedings of the 1996 Information Resource Management Association*, Washington DC, 19-22 May, 1996.
32. A. Targowski, „A Definition of Information Management Discipline”, *Proceedings of the 1997 Information Resource Management Association*, Vancouver, BC., 19-22 May, 1997.
33. A. Targowski, „The Information Society and Its Options”, *Proceedings of the 1998 Information Resource Management Association*, Boston, May 17-20 May, 1998.
34. A. Targowski, „The Future of IT Profession”. *Information Management*, vol. 11, No. 3/4, 1998.
35. A. Targowski, Omar Khalil, „A Paradigm Shift: From IT to ICT”, *Proceedings of the 1999 Information Resource Management Association*, Hershey PA, May 16-19 May, 1998.
36. A. Targowski, Alen Rea, „National and Global Infrastructures: Explanations and Implications”, *Proceedings of the 1999 Information Resource Management Association*, Hershey PA, May 16-19 May, 1998.
37. A. Targowski, Omar Khalil „From IT to ICT and IM: A Term of A Technology”, *Information Management*, vol. 12, No. 3/4, Fall 1999.
38. A. Targowski, G. Dhillon, „What is information” *The Proceedings of The 2000 Information Resource Management Association*, Anchorage, May 16-19 May, 2000.
39. A. Targowski, E. Cohen, „Envisioning The Future: ICT Education For The 21 st Century”, *The Proceedings of The 2000 Information Resource Management Association*, Anchorage, May 16-19 May, 2000.
40. A. Targowski, „The ICT Vision For The 21<sup>st</sup> Century”, *Information Management*, vol. 12, no. 1, 2000.

### Badania Instytucjonalne

41. Targowski et al. „Strategy and Architecture of Automated Government, a Case of the City Hall of Kalamazoo”, *Proceedings of the International Convention of IRM Association* in Charlston, May 1992.
42. A. Targowski and J. Dorsey, „What Is Cooking in Kalamazoo? Switching from a main-frame to a client-server system required a fresh approach to computing in Kalamazoo”, *Government Technology*, May, 1993, pp.38-47 (semi-refereed).

Artykuły i niektóre felietony (ok. 150) po polsku na temat informatyki i polityki zostały wymienione w tekście książki.





## Indeks Nazwisk

- Abbott** John 144  
**Abraham** Roman 51  
**Adamski** S. 301  
**Adenauer** Konrad 473  
**Aiken** Howard 89  
**Ajnenkiel** Andrzej 414, XXV, XXVIII, XXIX  
**Albrech** Jerzy 34, 53  
**Albright** Maddlaine 420  
**Alliende** Gossens Salvador 295  
**Alpert** Richard 174  
**Ambroz** 40  
**Anders** Władysław 135, 368, 424, 465  
**Andersen** Arthur 214  
**Andraczke** Hanna VI  
**Andraszewska** M. 301  
**Andrejszyn** Stefan 99, 100, 294  
**Andropow** Jurij 427  
**Andrycz** Nina 199  
**Andrzejczak** 66  
**Andrzejewski** Jerzy 49, 450  
**Andrzejewski** Leszek 235  
**Arciszewski** Tomasz 405, 410, 413  
**Arciszewski** Tomasz jr. 405, 412, XXII  
**Arendarski** Andrey XXXII  
**Armandoriz** Sergio O. Villezcas 359  
**Armstrong** Neil 158  
**Arszyłowicz** J. 301  
**Asboth** Joseph 60  
**Asnyk** Adam 409  
**Assumpta** Sapieha (siostra zakonna) 39  
**Atanasoff** John V. 88  
**Ayala** Luis  
  
**Babbage** Charles 87, 88  
**Babiński** Stanisław 467  
**Babiuch** Edward 193, 194  
**Bach-Żelewski** Erich von dem 37  
**Baczko** Aleksander 148  
**Baczko** Ewa 136, 148  
  
**Baez** Joan 174  
**Bajkowski** Stanisław 215, 216, 128, 215, 216, 217, 219, 227, 256, 260, 274  
**Balasiński** Wincenty 140, 150, 151, 160, 197  
**Balcerowicz** Leszek 414, 415, 452  
**Banasikowski** Edmund 408  
**Banasiński** 73  
**Baranowski** Krzysztof 148, 268  
**Barański** Michał 374  
**Barański** Rajmund 47  
**Bardot** Brigitte 80  
**Barone** E. 282  
**Bartel** Kazimierz 434  
**Bask-Mostwin** Stanisław 405, 415  
**Bau** Zdzisław 436, XX  
**Bautista** 418  
**Bazewicz** M. 321  
**Beck** Józef 468, 469  
**Berr** Staford 106, 295  
**Behrens** Wilima W. 287  
**Belerska** Halina 212  
**Bellen** Wacław 129  
**Belmondo** Jean-Paul 123  
**Bełdowski** Zbigniew 66, 240  
**Bem** Józef 413  
**Ben** Bella Ahmed 110  
**Benesz** Edward 419, 468  
**Benett** Carl 376  
**Berezowska** Maria 68  
**Berling** Zygmunt 424  
**Berliński** J. 313  
**Bernarda** (siostra zakonna) 37, III  
**Berry** George 376  
**Bertalenffy** Ludwig von 106  
**Bielawski** 56  
**Bielińska** Anna 459  
**Bielski-Budek** Ewa 372, 373, XXV, XXVII  
**Bielski** Piotr 43  
**Bieniada** Jerzy 143  
**Bieniasz-Leja** Hanna 367, 408, 432

- Bierut Bolesław 45, 46, 70, 294, 421  
 Bismark Otto von 417  
 Blefko Robert XII  
 Bleyer Lyn XXV  
 Blikle Andrzej 397  
 Blikle Jerzy 59, 401  
 Bloch Janina 154  
 Bloch Kazimierz 154, 299, 300, XXXIV  
 Błaszczyński Andre 407, 408, 413, XXV  
 Bniński Z. 404  
 Bober Andrzej 59, 137, 145, 164, 187, 232, 247, 350, 410, 463, 466, IX  
 Bobiatyński Zdzisław 324  
 Bobrowski Czesław 42, 74  
 Bobrowskie (matka i córka) 42  
 Bochenek Kazimierz 91  
 Boczkaj Bohdan 410, 412, 452  
 Boczkaj Bolesław 410, 412, 452  
 Bogdanowicz Zdzisław 127, 196, 197, 216, 217, 272, 305, VII  
 Bokanowski Maurice 120  
 Bokszzczanin J. 465  
 Bonaparte Napoleon 54, 417, 444  
 Borcz Ewa 375  
 Borkowska L. 301  
 Borotra Jean 113  
 Borowska Liliana 145, IX  
 Borucz 55  
 Bossak Maciej 346, 413  
 Bossowski Antoni 166, 187, 261, 309, 311, IX  
 Bourvil Andre 80  
 Bowman Fred 376, XII  
 Bowman Joel 489, 499, 500  
 Bożyk Paweł 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 352, 355  
 Bramski Stefan 211  
 Bratkowski Roman 267  
 Bratkowski Andrzej 190, 299  
 Bratkowski Stefan 13, 163, 166, 187, 188, 190, 207, 218, 219, 225, 226, 230, 234, 236, 237, 250, 251, 256, 262, 267, 268, 270, 274, 299, 301, 330, 332, 398, 399, 438, 442, X  
 Bratny Roman 243, 252  
 Braudel Fernand 456  
 Brazler George 106  
 Breżniew Leonid 54, 122, 157, 192, 200, 224, 259, 394, 406, 421, 424  
 Britigan Steve 382  
 Broniarek Andrzej 125  
 Brown Lester R. 495  
 Brown Norman 174  
 Brożyna 95  
 Brugnon Jacques 113  
 Brydzińska Apolonia 129  
 Brzeziński Zbigniew 390, 394, 409, 414, 419, 420, 450, 474  
 Buchan 448  
 Budek Mieczysław 372  
 Budek Karolina 372  
 Budek Tomasz 372  
 Budziakowska Maria 52, VI  
 Budziakowski Janusz 52, VI  
 Budziakowski Michał 52  
 Budziakowski Tomasz 52, VI  
 Bukowiński Stanisław 408  
 Bungert Wilhelm 60  
 Burbonowie 264  
 Burhardt Elżbieta 154  
 Burhardt 154  
 Burnhouse Dan XII, XXXIII  
 Bursche Jan, 107, 128, 218, 256, 260  
 Bursche – Lindnerowa 218  
 Bush George 213  
 Bush Vannevar 89  
 Buśko 137  
 Buzek Jerzy 413, 414, XXIX  
 Byron George 87  
 Cailleaux Jean 109, 182, 184, IX  
 Caliński Zbigniew 55  
 Capek Karel 477  
 Capsis George 264, 330, 357, XIV  
 Caravano Martin 331  
 Carey Thomas 437, 500, 501  
 Carter Jimmy 394, 419, 420  
 Castro Fidel 133  
 Cat-Mackiewicz Józef 434

- Ceasescu Nicolae 194  
 Cegielski Hipolit 401  
 Celiński Marek 410, 412, 453, XXII, XXV, XXVII, XXIX  
 Chajtmman Seweryn 69, 72, 75, 77, 103, 105, 150, 164, 166, 170, 171, 227, 243, 273, 305, 336  
 Chamberlain Artur 467  
 Chądyńska Helena 378  
 Chądyński Piotr 408  
 Chądyński Stanisław 378  
 Chelchowski Jerzy 247, 248, 274  
 Chmielewski A. 301  
 Chmielewski Marek 435  
 Chmielewski Zbigniew 64  
 Chobrzyńska-Targowska Irena 51, 120  
 Chobrzyński 120  
 Chopin Fryderyk 49  
 Chorzewski Jacek 138  
 Choynowski Adam 64  
 Chrobok-Nawakowska Aleksandra 369  
 Chromik Jerzy 62  
 Chrostowska H. 301  
 Chruszczew Nikita 70, 71, 96, 109, 122, 136, 200  
 Chruściel Antoni („Monter”) 465  
 Chrzanowska Barbara 48  
 Chrzanowska Halina 48  
 Chrzanowski Jan, Janusz 82, 109  
 Chrzanowski Wacław 48  
 Churchill Winston 41, 394, 465  
 Chyliński Jan 294  
 Chyrek Jerzy 211  
 Ciemny Mieczysław 377  
 Cimoszko Kazimierz 459, 461  
 Ciskowski Ryszard XXX  
 Ciupryk Ewa 65  
 Clair Rene 80  
 Clinton Bill 214, 395, 420  
 Cochet Henri 113  
 Cogar Anna X  
 Cogar George 330, 331, 333, 339, X, XIV  
 Cohen E. 501  
 Colchester 448  
 Comaneci Nadia 419  
 Connors John 66  
 Conover Willy 65  
 Conrad-Korzeniowski Józef 76, 365, 460  
 Corrion Robert 376  
 Coulbertson 70  
 Courtois Stephany 345  
 Cray Seymour 319  
 Cyrankiewicz Józef 58, 198, 199, 239, 317  
 Cywińska Jolanta 145  
 Czajkowski Jerzy 211  
 Czapliński Czesław 428  
 Czapski Józef 438  
 Czarnecki Andrzej 58  
 Czarnota Tadeusz 64  
 Czechowski 97  
 Człowiekowski Ignacy 13, 410, 411, 453, XXV  
 Czostek S. 301  
 Czubalski Franciszek 47  
 Czubaszek Barbara XV  
 Czyżewski Jan 33  
**Daladier** Edonard 467  
 Damiński W. 301  
 Dandelski Janusz 128, 144  
 Dańda Barbara 65  
 Darowska Marcelina 37, III  
 Darrieux Danielle 80  
 Darwin Karol 439  
 Daubek G. 98, 138  
 Davidson Swen 60  
 Davis Norman 445  
 Davis 257, 280, 320  
 Dawidowicz D. 301  
 Dąbkowski Andrzej 299, X  
 Dąbrowski Andrzej 252  
 Dąbrówka Ryszard 166, 305, VII  
 Funes Louis 80  
 Demetrakopoulos George 375  
 Denes Marianne 374  
 Denes Robert 374  
 Deodata (siostra zakonna) 39  
 Diebold John 142, 180, 185  
 Dillon Bruce 377

- Dmowski Roman 360, 393  
 Dobraczyński Jan 39  
 Dobrowolska Z. 301  
 Dobrowolska Tunia 50  
 Dobrowolski Jan 50  
 Doerffer Jerzy 172, 180  
 Doroszewicz Michał 118  
 Dorsey J. 502  
 Dronicz Stanisław 410, 413, 414, 415, 452, 457, 459, 460, XX, XXVI, XXVII, XXIX  
 Drażkowski 65  
 Drewnowski Tadeusz 252  
 Drobny Jarosław 60  
 Drop R. 301  
 Drucy – Lubecy 50  
 Dworczyk Mieczysław 77  
 Drzewiecki Jerzy 401  
 Dubczek G. 421  
 Dubicka – Morawska Irena 408  
 Dubicki Leon 437  
 Dubuffet Jean 112  
 Ducuing Jacques 461  
 Dudzińska Jadwiga 51  
 Dudziński Ryszard 51  
 Dudziński Władysław 104  
 Dudziński Zbigniew 51  
 Duliczek 305  
 Dunbar Robert 377, XXV  
 Dyszyński Witold 129  
 Dylan Bob 174  
 Dymsha Adolf 31  
 Dziarczykowska-Śliwka Zofia 153, 375  
 Dziarczykowski Bogusław 154  
 Dzieduszycki Wojciech 56  
 Dzieduszycka 56  
 Dziedzic Irena 253  
 Dziedziczak J. 146  
 Dzierżyński Feliks 32  
 Dziewanowski Kazimierz 351, 413  
 Dziuba Alicja 153  
 Dziuba Jerzy 153  
 Dżugaszwilli Aleksiej 51  
 Earhard Rainer XXXIII  
 Eckert J. 89  
 Eden Anthony, R. 465  
 Ehrenkreutz Andrzej, 404, 405, 406, 410, 432, 459, XXI, XXII  
 Ehrenkreutz Blanka 406, XXI  
 Elżbieta (królowa belgijska) 49  
 Emerij Lois 461, 462, XXV  
 Emerson Harrington 77  
 Engels Fryderyk 439  
 Erhart Ludwik 54  
 D'Estaing Giscard 120  
 Eysmontt Jerzy 295  
 Farfał Ryszard 76, 164, 166, 172, 182, 184, 185, 206, 248, 250  
 Faruzel Andrzej 65, 66  
 Fedecká Barbara 52  
 Fedecká Halina 52  
 Fedecká Irena 52  
 Fellmann Jerzy 64  
 Ferguson Merylin 446  
 Fibak Wojciech 66, 239, 241, 242, 378, 379, XII  
 Fidelski Roman 135, 136  
 Fijałkowska Sabina 129  
 Fijałkowski Konrad 125, 348, 349  
 Filipiak P. 301  
 Filipski Jerzy 212  
 Flikierski 143, 144  
 Fiszer Zofia 129  
 Foch Ferdinand 32  
 Fogelman Ewa 65  
 Franciszek Józef I 417  
 Franco Francisco 264  
 Fudali J. 301  
 Gackowski Zbigniew 75, 76, 95, 97, 100, 102, 103, 105, 106, 112, 116, 117, 146, 171, 172, 175, 182, 185, 207, 216, 219, 224, 242, 248, 255, 256, 257, 258, 260, 261, 262, 263, 270, 271, 272, 321, XXXVI  
 Gagarin Juri 158  
 Gajczyk Zbigniew 398

- Gajda Grażyna 407,  
 Gajda Zbigniew 407  
 Gajdowski J. 313  
 Gajęcki R. 301  
 Gajewski Jan 81  
 Garbarczyk Jerzy 59  
 Garczyńska Wanda 37  
 Gardner Gary 495  
 Garstka Anna 145  
 Gates Bill 15, 179, 234, 269  
 Gaulle Charles Andre de 81, 113, 119  
 Gąsiorok Wiesław 60  
 Gellert Janos 374  
 Gellert Judy 374  
 Gerbert z Aurillac (późniejszy papież Sylwester II) 87  
 Giedymin Olgierd 146  
 Gielgud John 130  
 Gierat Ewa 407, 408, 421, XXI  
 Gierat Stanisław 407  
 Gieremek Bronisław 414, 415, 452  
 Gierek Edward 97, 189, 193, 194, 195, 198, 200, 201, 205, 207, 223, 224, 227, 246, 258, 271, 302, 318, 340, 341, 352, 355, 422, 425, 426, 470, 471  
 Gieysztor Aleksander 462  
 Ginterowa Maria 61, 378, XI  
 Gliksman Bolesław 127, 196, 215, 216, 217  
 Głodek Bolesław 40  
 Głodek Krystyna 40  
 Głowacka Ewa XXIX  
 Głowacka Krystyna 152, 301  
 Głowacki Janusz 402  
 Głowacki Marek 152  
 Godard Jean-Luc 123  
 Godlewski Andrzej VI  
 Godlewska Inka VI  
 Godlewska Klaudia VI  
 Golański Mieczysław 240  
 Golimowski Henryk 240  
 Golinowski Antoni 101  
 Goliński Jan 298  
 Gołaszewski Jerzy 64  
 Gohucka Helena 211  
 Gomułka Władysław 53, 54, 71, 105, 136, 157, 161, 189, 198, 199, 224, 271, 279, 317, 323, 422, 434  
 Gonerko Jerzy 410, 412, 413  
 Gounzdiez Luis Antonio Perez 359  
 Gorbaczow Michał 162, 169, 258, 259, 260, 356, 424, 431, 433, 470  
 Gordon George 186  
 Gore Al. 280, 281, 288  
 Gościński Janusz 301  
 Gotowała Jerzy XXV, XXVII, XXVIII  
 Goya Y Lucientes Francisco de 265  
 Goździk Lechosław 70  
 Górski Wiesław 63  
 Górski Wojciech 368  
 Gradowski J. 140  
 Granicka J. 301  
 Gremlin Maurice 467  
 Greniewski Henryk 73, 91, 129, 166  
 Greniewski Marek 129, 130, 164, 166, 269  
 Grodzki Bohdan 13, 367  
 Grosch Herbert 333  
 Grossman Lawrence K. 236  
 Groszkowski Janusz 91, 337, 338, 346, 348, 400  
 Grudzewski Wiesław 172, 184  
 Grudzień Zdzisław 275  
 Grudziński Przemysław 413, XXVI  
 Grzegdała 109  
 Grzegorzewicz Marian 109, 111, 211, VIII, XI  
 Guliński Andrzej 373  
 Gulińska Grażyna 373  
 Gulyas Andreas 241  
 Gutenberg Jan 83  
 Gutt Romuald 54  
 Guz 315  
 Gwiazdowski Władysław 69  
 Gwiazdziński Jerzy 274, 275, 301, 315  
 Haas Robert 376, XII, XXXIII  
 Hahn Stefan 65, 87  
 Hajduk-Popławska Krystyna 212, 216, 256, 274  
 Halak Grzegorz 105  
 Halama Loda 43

- Hall Arthur D. 106  
 Halley Bill 78  
 Halvas Earl 500  
 Halweil Brian 495  
 Harcaj Piotr 409, 412  
 Harris 222  
 Hauffe Marian 64  
 Hawran Barbara 371  
 Hawran Edward 371  
 Hawran Henryk 370, 371, XXXII  
 Hawran Jolanta; patrz Mianowska- Hawran Jolanta  
 Hayek Friedrich 282  
 Hebda Józef 66  
 Hegel George W.F. 440  
 Helena (królowa Rumunii) 31  
 Helwig Z. 282  
 Henio „Meloman” 78  
 Herman Wanda 374, XXV  
 Hieronimek Jan 208  
 Hitch 106  
 Hitler Adolf 34, 35, 266, 386, 417, 444, 466, 469  
 Hlond August 407, 468  
 Hładkiewicz Władysław XXX  
 Hohenzollern Ferdynand 31  
 Holerith Herman 88  
 Hołówka Aleksandra 373  
 Hołówka Zofia 373  
 Hoover Herbert 372  
 Hopfer Bogdan 52  
 Hornev Carolyn XXV  
 Horzyca Wilam 49  
 Hryniewicz Janusz 97, 164, 183  
 Huber 60  
 Huk Jerzy 76, 201, 243, 244, 245, 247, 248, 249; 250, 251, 261, 265, 308, 311, 326, 340, 352  
 Hull Cordell 465  
 Hum Gotlieb 120  
 Huskey 222  
 Iacocca Lee 431  
 Iwan Stanisław XXX  
 Iwanow Zbigniew 437  
 Iwaszkiewicz Grażyna 153  
 Iwaszkiewicz Jerzy 56  
 Iwicka Urszula 143  
 Jabłoński Henryk 317  
 Jabłoński M. 301  
 Jackowski 79  
 Jackson Lois XXV  
 Jaegerman Tadeusz 294  
 Jagielski Mieczysław 205, 274, 321, 342  
 Jan XXIII (papież) 123  
 Janczewska Halina 388, XXXV  
 Janczewski Lech 276, 344, 387, 387, 414, 453, 501, XXXV  
 Janczewski Piotr 388, XXXV  
 Janicki Jerzy 201, 243, 245, 246, 248, 249, 250, 256, 261, 269, 274, 342  
 Janiszewski Zbigniew 379  
 Jan Paweł II 420, 424, 474  
 Janke Leona XXV  
 Janowska Alina 67, 238  
 Jaraczew Christo 112  
 Jaronimek Władysław 166  
 Jaroń Edward 298  
 Jarosz Edward 346  
 Jaroszewicz Piotr 201, 244, 267, 278, 320  
 Jaruzelska Dorota 434, XXII  
 Jaruzelska Monika 434  
 Jaruzelska Teresa 424  
 Jaruzelska Wanda 424  
 Jaruzelski Jerzy 351, 434, XXII  
 Jaruzelski Wacław 434  
 Jaruzelski Władysław 424  
 Jaruzelski Wojciech 44, 193, 246, 345, 396, 397, 417, 421, 422, 4223, 424, 425, 430, 472, 474  
 Jasicki Jerzy 126  
 Jasicki Zbigniew 196, 216, 219  
 Jasieńska Joanna Betty 49, XXXI  
 Jasieńska Krystyna 48, 50, XXXI  
 Jasieński Andrzej 49, XXXI  
 Jasieński Jerzy 48, 49, 50, 390, XXXI  
 Jasieński Piotr XXXI

- Jasińska Tutka 40  
 Jasiński Julian 40  
 Jaszcuk Bolesław 164, 165, 187, 188  
 Jaworski Stanisław 408  
 Jaworski Wojciech 5, 8, 73, 93, 99, 100, 103, 125, 127, 163, 296, 410, 411, 412, 450, XXII, XXV, XXVII, XXIX  
 Jedynak Robert 482  
 Jefferson Thomas 376  
 Jelonek Mieczysław 60, 61  
 Jezierska Anna 401  
 Jędraszko Jacek 129  
 Jędrzychowski Stefan 295  
 Jędrzejewicz Janusz 405  
 Jędrzejowska Jadwiga 241  
 Jobs Steve 269  
 Jodełko Zdzisław 107, 126  
 Johnson Lyndon B. 209  
 Johnson-Schile Jean 43, 65  
 Jordan Andrzej 129  
 Jozefata (siostra zakonna) III  
 Józefowicz A. 301  
 Jung Michał 59, 65  
  
**Kaczmarek** Jan 166, 167, 181, 185, 197, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 208, 216, 219, 237, 238, 242, 246, 250, 251, 253, 255, 261, 261, 262, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 276, 320, 389  
 Kaczmarek Zdzisław 205, 206, 399  
 Kadar Janos 194  
 Kajkowski Aleksander 408  
 Kalecki Michał 74  
 Kalinowski L. 313  
 Kalinowski Zdzisław 208  
 Kaliski Sylwester 349  
 Kałamajski Jan 129, 137  
 Kamburelis Thanasis 93, 94  
 Kamiński Piotr 41  
 Kamińska Jadwiga 41  
 Kamiński F 301  
 Kamiński Mieczysław 37  
 Kamiński Stanisław 400  
 Kamiński Stanisław 400  
 Kania Stanisław 193, 406, 421  
  
 Kantor Tadeusz 80  
 Kantorowicz Leonid 72, 73  
 Karbownik W. 301  
 Karcz Andrzej 58  
 Karczewski Witold XXV  
 Karkoszka 301  
 Karol II (król Rumunii) 31  
 Karolak Wojciech 65  
 Karólewski Antoni 124  
 Karnkowski Jacek 65  
 Karpińska H. 301  
 Karpiński Jacek 126, 151, 164, 166, 181, 187, 225, 237, 243, 246, 249, 250, 251, 252, 273, 286, 330, 340, 349, 377, 401, 417, 418, 462, X  
 Karski Jan 413  
 Kapusta Janusz 350, 391  
 Kasprzak T. 282  
 Kasprzak W. 321  
 Katarzyna II (caryca) 417  
 Kaufman Robert 377, XII  
 Kawalec Wincenty 224  
 Kawczak Andrzej 410, 411, 453, XXII, XXV  
 Kazalska Helena 378  
 Kazalski Ludwik 107, 128, 150, 218  
 Kazimierzczuk Mieczysław 203  
 Kazimierz Wielki 401  
 Kaznowski Roman 378  
 Keh Michał 59  
 Keh Zygmunt 99  
 Kencik Marian 373, XXXII  
 Kennedy John 28, 109, 114, 209, 264, 331  
 Kennedy Robert 114  
 Kępa Józef 218, 237  
 Khalil Omar 501  
 Kielan Stanisław 139, 140, 141, 143, 150, 159, 160, 161, 163, 167, 195, 196, 197, 202, 217, 249, 418  
 Kikolski Paweł 58  
 Kiliński Antoni 92, 93, 98, 103  
 Kim 419  
 Kisielewski Stefan 163, 232, 233, 270  
 Kissinger Henry 195, 258, 419, 470  
 Klepacz Władysław 125, 344



Kleszczyński Józef 408  
 Kłoczowski J. 414  
 Kłosowicz B. 301  
 Knysz Józef 164, 166  
 Koch 60  
 Kochanowicz Tadeusz 130  
 Kochańczyk Bronisław 368, XXXIV  
 Kochańczyk Iwona 368, XXXIV  
 Kociotek Stanisław 198, 425  
 Korfanty Wojciech 467  
 Kogut Fred 331  
 Kogut Irena 357  
 Kogut Józef 357  
 Kogut ken 331, XIII  
 Kogut Nina 331  
 Kogut Paul XIII  
 Kolbusz E. 146  
 Kolendowski 321  
 Kołacz Ewa 390, 391  
 Kołacz Jerzy 390, 391  
 Kołodziejczyk Piotr 482, XXIX  
 Kołakowski Leszek 133  
 Komar Michał 153  
 Komorowski Tadeusz (Bór) 465  
 Konarski 268  
 Koneczny Feliks 16  
 Koniew Iwan 386  
 Koniuszewski J. 301  
 Koopmans T 72  
 Kostańska Waleria 107, 339  
 Kostański Stefan 339  
 Kontowicz Bohdan 71  
 Kontowicz Tadeusz 450  
 Koopmans T. 72  
 Kopacz 65, XI  
 Kopeć Aleksander 196, 197, 245, 250, 298, 340  
 Kopernik Mikołaj 257, 319, 332  
 Koperski Roman 408  
 Koprowski Zbigniew XXVII  
 Koral Krystyna 145  
 Koral Tadeusz 121  
 Korboński Stefan 402, 432  
 Korey-Krzeczowski Jerzy 410, 411  
 Korsak Bogdan 76  
 Korsak 31  
 Korwin-Sochaczewski Edward 135, 137  
 Korzeniowski J. 301  
 Kossakowski Józef 63  
 Kostrzewa Ryszard 436  
 Kosygin Aleksiej 122, 200, 297  
 Koszewski Zbigniew 129, 301  
 Kościuszko Tadeusz 413, IX  
 Kot Stanisław 114, 115  
 Kotaba Walter XXX  
 Kotarbińska Janina 70  
 Kotarbiński Tadeusz 12, 73, 231, 411  
 Kowalczyk Alicja, patrz Targowska Alicja 81, 107  
 Kowalczyk August 61  
 Kowalczyk Maria 107, 108  
 Kowalczyk Leon 107  
 Kowalczyk Stanisław 164, 249, 250, 251  
 Kowalewska Małgorzata XXXIV  
 Kowalewski Adam 300, 305, XXXIV  
 Kowalik Stefan 408  
 Kowaliszyn A. 301  
 Kowalewski Jerzy 67  
 Kozanecki Tadeusz 324  
 Kozakiewicz Władysław 418  
 Kozdroński Jerzy  
 Kozicki Stefan 58, 59  
 Kozłowski Adam 109  
 Kramer Drue XXV  
 Krasickey 50  
 Kramarczuk Jan 271, 276, 296, 297  
 Krasiński Jan 377  
 Krasiński Zygmunt 49, 450  
 Krasucki Ludwik 235, 352, 353  
 Krauze Ryszard 234, 335  
 Krawczyk J. 414  
 Królak Adam 240  
 Królak Stanisław 113  
 Królikowska Aldona 153  
 Królikowska Barbara 153  
 Królikowska Danuta 153, 313  
 Królikowski Bogdan 106, 153, 313  
 Krzeszowska Ludomira 47  
 Krzeszowska Zofia 47



- Krzeszowski Czesław 47  
 Krzeszowski Lech 47  
 Krzeszowski Lubosław 46, IV  
 Krzeszowski Mieczysław 46  
 Krzeszowski Mikołaj 46  
 Krzeszowski Wiesław 47  
 Krzysztporski Adam 164, 186  
 Krzyżanowski Aleksander 46  
 Krzyżanowski Jerzy 404, 407, 408, 414, 450  
 Krzyżanowski Marek 405  
 Krzyżańska Maria 32, I  
 Krzyżański Andrzej 32, I  
 Krzyżlewski R. XXVI  
 Książek 348  
 Kubas Agnieszka 3, 335, 354, 357, 361, 382, XV, XVII, XXVI  
 Kubas Józef 299  
 Kubiak Teresa 374, XXXIV  
 Kudelski Stefan 461, 462, XXV  
 Kugler Jan 55  
 Kugler Stanisław 55  
 Kukiel Marian 134  
 Kukliński Antoni 462, XXV  
 Kukliński Ryszard 200, 427, 436, 438  
 Kulczyńska Danuta 45  
 Kulczyński Dariusz 410, 413, 453  
 Kulesza 55  
 Kulesza Roman 201, 226, 243, 245, 246, 249, 250, 251, 253, 261, 269, 326, 340, 342  
 Kulikowski Juliusz 204, 214, 219, 220, 237, 256, 262, 323, 339, 346, 398, 418  
 Kulikowski Roman 255, 256, 269, 278, 292, 293, 297, 301, 317, 320, 321, 323, 324, 326, 335, 337, 342  
 Kulisiewicz Aleksander 35  
 Kuhnke, Christian 60  
 Kunze R. 33  
 Kuratowski kazimierz 91, 92, 129  
 Kurian George Th. 203  
 Kuroń Jacek 57  
 Kuropieska Józef 324  
 Kutrzeba Tadeusz 467  
 Kwaśniewski Aleksander 459  
 Kwaśnik Barbara 408  
 Kwiatek Janusz 67  
 Kwiatek Stanisław 313  
 Kwiatek Stefan 106  
 Kwiatkowski Eugeniusz 401  
 Kwiatkowski Jan 299  
 Kwiatkowski Paweł 163  
**Lacoste** Rene 113  
 Lamparska Maria 371  
 Lange Oskar 73, 74, 100, 190, 191, 192, 282, 294, 442  
 Langiewicz Marian 372  
 Lasota Irena 380  
 Laver Rod 113  
 Lawina Witold 346  
 Leary Timothy 174  
 Lebestein Jan 80  
 Lech Andrzej 65, 354, XI  
 Leibnitz Gottfried Wilhelm 87  
 Leja Stanisław 367, 404, 405, 409  
 Lenglen Susan 112  
 Lenin Włodzimierz 95, 230, 394  
 Leonard Bogdan XXXII  
 Leonardo di Vinci 80  
 Lerski J. 404  
 Lesz Krystyna 389  
 Lesz Mieczysław 52, 53, 193, 282  
 Leszczyński Wiesław 211  
 Lewandowski Bronisław 67  
 Lewandowski Zenobiusz 69  
 Lewiński Jerzy 67  
 Licis Andrzej 60, 66  
 Lindner Jerzy 59, 379  
 Linet Hanna 374  
 Linet Otto 374  
 Lipiński Edward 74, 259, 471  
 Lipiński Jerzy 101, 103  
 Lipiński Józef 450  
 Lis Stanisław 77  
 Lisikiewicz Jerzy 338, XIII  
 Lisowski Andrzej 172  
 Lisowski Piotr 109  
 Lityński Daniel 332

Lityński Jan 407  
Lityński Józef 410, 411, XXII  
Lityński Stanisław 411  
Loesche Danuta 52, 389  
Loesche Krystyna 52  
Loesche kazimierz 52, 53  
Loesche Stanisława 52  
Lorentz Alina 57  
Lorentz Stanisław 57  
Lothówna 56  
Lowelas Ada 87  
Lowiński K. 301  
Lundquist Jan Erik 60  
Luter Marcin 444

### **Łapiński 246**

Łazarewicz P. 301  
Łazuka Bohdan 253  
Łęski Wojciech 50  
Łopiński Bogdan 59  
Łotyszowa 60  
Łowkins-Królikowska Danuta 106  
Łoziński Władysław 273  
Łuczak Michał 128  
Łuczak Zygmunt 127, 128, 217, 382, XXXV  
Łuczko Andrzej 154  
Łuczko Małgorzata 154  
Łuczyński Tadeusz 211  
Łuczywek E. 301  
Łukasiewicz Jan 90  
Łukaszewicz Leon 91, 92, 93, 125, 140, 141,  
161, 253, 272, 348, 349, 397, 398,  
Łukaszewicz Ryszard 270  
Łukomski Kazimierz 408, 432  
Łysenko Trofim 70  
Łysiak Z. 301

### **Macharski Franciszek XXIV**

Macieja Jan 299  
Mackiewicz Sławomir 58  
Mackinder Halford 444  
Maczek Stanisław 133, IV  
Madej Janusz 73, 105, 109, 111, 116, 129, 130,  
142, 154, 180, 302

Madej Wiesława 154  
Madej Tadeusz 262  
Maier 183  
Mailer Norman 174  
Majerski J. 140  
Majewska – Lukasik Barbara 73  
Majewski Jerzy 66, 239  
Makowski Tadeusz 112  
Malicki Krzysztof 346  
Malinowski Bronisław 402  
Mandela Nelson 474  
Mandarino 60  
Maniewski Bogdan 66  
Manson Charles 174  
Mao-Tse-Tung 157  
Marczyński Romuald 91, 196  
Maria Ena (siostra zakonna) 38  
Marianiński Stanisław 128, 144  
Markowski Adam 231  
Marks Karol 434, 439, 440, 441  
Martin James 265  
Martynuska Andrzej 482  
Matejko Aleksander 414, 453  
Matuszkiewicz „Duduś” 65  
Matwin Władysław 256, 271, 272, 273, 278,  
305, 350  
Matyka Stanisław 52  
Mauchley J. 89  
Maupassant Guy de 81  
Mazowiecki Tadeusz 109, 369, 395, 413, 414,  
424, 430, 435, 443, 460  
Mazurkiewicz A. 140, 397, 400  
McEnroe John 66, 377  
McFarlan Warren 478  
McKean 106  
McLuhan George 291, 477  
McNamara Robert 114, 209  
Meadows Dennis 287  
Meadows Daniella H. 287  
Mebel Ludwik 103, 121  
Melens Mieczysław 45  
Merlo Beppe 60  
Metreweli Aleksander XI  
Metternich Klemens 419

- Metwalli Ali 490  
 Mędrzycki Krzysztof 129, 145, IX  
 Mianowska Agnieszka 372  
 Mianowska-Hawran Jolanta 13, 371, 372, XXXII  
 Mianowski Piotr 372  
 Michałkiewicz Jerzy 124  
 Michałowski Stanisław 408  
 Michnik Adam 148  
 Michowska Irena 45  
 Michowski Stanisław 45, 46  
 Mickiewicz Adam 49, 450  
 Midzewski Bohdan 389  
 Mierzejewski Jerzy 382  
 Mierzwicki Andrzej 482  
 Miętusiewicz Anna 373  
 Miętusiewicz Piotr 373  
 Mijal Stanisław 217  
 Miklaszewski Judy 437  
 Mikołaj I (car) 238  
 Mikołajczyk Stanisław 50, 402, 465  
 Milewski Mirosław 425  
 Milewski Jerzy 408  
 Miłosz Czesław 402, 450, XXII  
 Minberg Adam 67  
 Mistewicz 317  
 Mitrega Jan 124, 238, 239, 275, 299, 302, X  
 Miziołek 97  
 Moczar Mieczysław 190  
 Moczulski Leszek 407  
 Modelski Izidor (generał) 367  
 Modelska Krystyna XXXII  
 Modelski Izidor (profesor) 13, 367, 467, 469, XXXII  
 Modelski Teofil 469  
 Mołdawa Mieczysław 32, 34, 53, 54, 334, II, V  
 Monroe Marylin 114  
 Montias John 71  
 Morad M. 301  
 Moreau Jeanne 123  
 Mottram Tony 60  
 Moskal Edward XXIV  
 Mostowski Andrzej 91  
 Mostwin Danuta 408  
 Mościcki Ignacy 47, 469  
 Mrozik Stanisław VII  
 Mrówczan H. 301  
 Mróz W. 224, 226  
 Mrózek Hanna 129  
 Muller 87  
 Musielak Kazimierz XXIV  
 Muszyński Mściwój 338, 339  
 Myc Andrzej 459  
 Mylius Adam 64  
 Najder Zdzisław 436, 460  
 Nasierowski Wojciech 414, 453  
 Naszkowski Marian 45  
 Nawakowski Stanisław 368, 370, XXI  
 Nawrocki Jerzy 208  
 Neumann John von 89, 91  
 Newton Izaak 132  
 Niedźwiecki Jacek 67, 241  
 Niemen Czesław 225  
 Nietzsche Fryderyk 439  
 Nixon Richard 257, 280, 319, 470  
 Nisula Dasha XXV  
 Niziołek Dariusz 77  
 North Oliver 433  
 Nosowski Wiesław 78  
 Noszczyk Wojciech 54, 55  
 Nowak Andrzej 459, XXXIII  
 Nowak Anna XXXII  
 Nowak-Jeziorański Jan 403  
 Nowak Jolanta 459, XXXIII  
 Nowak Paweł 413  
 Nowak Wiesław XXX  
 Nowak Jerzy (pseudonim) 309, 311, 312  
 Nowakowski A. 146, 461  
 Nowicki „Fantuś” 52  
 Nowicki Tadeusz 67, 241  
 Nowotarska Róża 407  
 Ochab Edward 46, 70, 71, 148  
 Okker Tom 241  
 Okulicki Leopold 465  
 Olbiński Rafał 391  
 Olejniczak W. 146, 211, 461

- Oliver Lawrence 130  
 Olpiński Józef 33  
 Olszewski Jacek 388  
 Olszewska Anna 388  
 Olszewski A. 301  
 Olszewski Jerzy 227, 228, 239, 240, 352  
     XI  
 Olszowski Stefan 423, 425  
 Ongly Betty XXV  
 Onyszkiewicz Janusz 413, 414, 415, 434, 449, 459, XXVI  
 Onyszkiewicz Joanna 434  
 Opałka Barbara 332  
 Opałka Elizabeth 332  
 Opałka Sally 332  
 Opałka Stanisław 331, 332, 357, 375, XIV  
 Opałka Zofia (patrz Dziarczykowska-Śliwka XIV  
     XIV  
 Orłowski Bolesław 414  
 Orłowski Zygmunt 252, 263, 276, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 329  
 Orzechowski 152  
 Osiak Aleksabder 400  
 Ossowska Maria 70  
 Ostrowicka-Wyderkowska Hanna 134  
 Ostrowski A. 301  
 Ossuchowska Barbara 161  
 Osuna Rafael 60  
 Otton III (cesarz) 87  
 Owczarek Alina 129  
 Ozimek Alina 154, V  
 Ozimek Stanisław 154, V  
  
**Packard 15**  
 Paderewski Ignacy 360, 393, 402  
 Pagel Tom 374  
 Pahlavi Reza (szach Iranu) 434  
 Pajestka Józef 224, 226, 227, 228, 294  
 Palewska Gaston 119  
 Pankratz, Zofia, von 41, 42  
 Pankratz, Wanda von 41, 42  
 Pankratz Wilhelm von 41  
 Pareto Vilfredo 282  
 Parker Chuck 376, XII  
  
 Partyka Andrzej 109, 111  
 Pascal Blaise 87  
 Passent Daniel 345, 347  
 Pastusiak Longin 148  
 Paszkowski Stanisław 58  
 Paszkowski Witold 56  
 Patton George 372  
 Patzer Nina 64, 65, 66  
 Pawelec Ryszard 64  
 Pawlak Zdzisław 91  
 Paziewski S. 301  
 Pełczyński Tadeusz 77  
 Perlińska H. 301  
 Perez Antonio 359  
 Perot Ross 126  
 Perykles 444  
 Petain Philippe 81  
 Pęczek Stanisław 57  
 Philip Gerard 80  
 Piasecki Bogdan 123  
 Piątek Józef 60, 66  
 Piechocka Elżbieta 153  
 Piechocki Wojciech 153, 414, XXVII  
 Piecuch Henryk 187, 194, 436  
 Piegacz H. 301  
 Piekarski Zbigniew 211, 301, 318  
 Pieńkowski Stefan 90, 91  
 Pieracki Bronisław 31  
 Pietrański Aleksander 101, 212  
 Pietraszewski Wojciech 299, 300, 349  
 Pietroangeli Nicky, 60  
 Pietrzak Zofia 308  
 Pietrzykowski Tomasz 124, 125  
 Pijanowski 53  
 Pilarska Jolanta 408  
 Piłsudski Józef 32, 425, 434, 467, 469  
 Pinochet Ugarte 430  
 Pińkowski Józef 274  
 Piotrowski Tadeusz 67  
 Piotrowski 38  
 Piskorski Paweł 464  
 Podgórski 272, 273, 277  
 Podwysocka Hanna 129  
 Podwysocki Tadeusz 196

- Rogulski Stanisław 401  
 Pol Pot 441  
 Polański Roman 174  
 Polcyn A. 404  
 Połowski J. 93  
 Ponarski Zenobiusz 423  
 Poniatowski A. 301  
 Poniatowski Kazimierz 120  
 Poniatowski Michael 120  
 Porwitt Krzysztof 227, 261, 282, 294, 295, 301  
 Pradyszczuk Jan 301, VII  
 Prawdzic Dorota 125  
 Presley Elvis 78  
 Prochot Zbigniew 76, 172  
 Progulska Krystyna 61, 62  
 Progulski Jerzy 61, 62  
 Pronaszkowa 45  
 Przymek Grzegorz 434  
 Przewoźnik Czesław 301  
 Przybylska Barbara 408  
 Przybyłowska Barbara 190  
 Przybyłowska Romana 236, 237  
 Puciata Joanna 381  
 Pulewicz Gleb 50  
 Puławski Kazimierz XXVII  
 Pysz 137  
 Pytkowski Jerzy 106
- Quderque Pierre** 381
- Rabiej Dominik** 374  
 Rabiej Ewa 374  
 Rabiej Roman 374  
 Radomsky Alan XII  
 Radwański Andrzej 58  
 Radzikowski Władysław 5, 11, 106, 128, 193, 218, 264, 271, 282, 400, XXXVI  
 Radzio Janek 67  
 Radziwiłł 264  
 Rajkiewicz Antoni 232  
 Rakowski Mieczysław 158, 159, 161, 162, 421, 430  
 Ralston Anthony 254  
 Randers Jorgen 287
- Rea Alen 501  
 Reagan Ronald 394, 395, 417, 427, 431, 438  
 Reed Christopher 383  
 Regulski Jerzy 460, 461  
 Regulska Joanna 460, 461  
 Rembliński Jan 468  
 Rienzo Thomas 500  
 Roberts Gerald XXV  
 Roberts Lawrence 265  
 Robinson Elizabeth 414, 453  
 Rodia Steve 376, XII  
 Rogoziński Maciej 66  
 Rogulski Stanisław 129, 212, 301  
 Rokossowski Konstanty 46, 58  
 Rolicki Janusz 81  
 Rolofes Walentyna 206  
 Roman Andrzej 64  
 Romaniuk 61  
 Roosevelt Franklin Delano 88, 176, 177  
 Rosiak 60  
 Rostocki Marek 345  
 Rosu Dona 375  
 Rosu Luciana 375  
 Rościszewska Ewa XXXIV  
 Rościszewski Jan XXXIV  
 Rowecki „Grot” Stefan 47  
 Roztworowski Tomasz 37  
 Rozwadowski Tadeusz 467  
 Rudnicka Danuta 134  
 Rudnicka Monika 134  
 Rudnicki K. 134  
 Rudnicki Marcin 134  
 Rudnicki Michał 134  
 Rumińska Janina 300, 301  
 Rurarz Zdzisław 436  
 Rybak Mieczysław 211  
 Rybarczyk Mieczysław 66, 241  
 Rychlewski Jan 256  
 Rydz – Śmigły Edward 31, 467  
 Rysińska Anna 145  
 Rzepecki Jan 42, 45
- Sadowska Barbara** 434  
 Sadowski Wiesław 73

- Sadurska Maria 129  
 Samsonowicz Henryk 399, 414, 456, 458  
 Sanders M. 500  
 Sawaszkiewicz Marek 68  
 Sawicki 140  
 Schoffer Nicolas 80  
 Sebrała Henryk 67  
 Secomski Kazimierz 238  
 Seidler Jerzy 269  
 Selbirak Tadeusz 211, 268  
 Shannon Claude 89, 489  
 Sherwood Henry 149, 150  
 Show Bill 382  
 Sienkiewicz Henryk 450  
 Sienkiewicz Piotr XXVIII  
 Sierpiński Wacław 380  
 Sikora Adam 152  
 Sikora Alicja 129  
 Sikorski Władysław 122, 470  
 Simon Herbert 480  
 Sirola Orlando 60  
 Sitarski M. 301  
 Siwa Waldemar 76, 107  
 Śliwińska Jadwiga 145  
 Skala Andrzej 202, 203, 208, 266  
 Skalski Andrzej 106, 129, 152, 301  
 Skalski Stanisław 45  
 Skarżyńska Izabela 54  
 Skarżyński 54  
 Skibiński Franciszek 133, 134  
 Skibniewska Halina 151, 152, 253, 401, VIII  
 Skierski 251  
 Skonecki Władysław 60, 66, 240, 241  
 Skoczyński Z. 301  
 Skubiszewski Krzysztof 368, 414, 452  
 Stabolepszy 113  
 Słowacki Juliusz 450  
 Słonimski Stanisław 90  
 Słowacki Juliusz 49  
 Słupek A. 301  
 Smith Gordon 263, 264  
 Smosarski 247  
 Sobieszczńska A. 301  
 Sokołowska H. 301  
 Sokołowska Zofia 42  
 Sokorski Włodzimierz 225  
 Sokół Katarzyna 373  
 Solarek A. 301  
 Solignac 110  
 Sołtyk 181, 252  
 Sołżenicyn Aleksander 109  
 Sommer-Pilewska Kamila 47  
 Sommer Karol 47  
 Sommer Stanisław 47  
 Sosnkowski Kazimierz 455, 465, 468  
 Sosnowski Wojciech 56, 61, 62, 377, XI  
 Soto Gustavo Cruz 359  
 Spak Henryk 414, XXIX  
 Spassowski Romuald 395, 436  
 Spychalski Marian 134, 136  
 Spykman Nicholas 444  
 Stachura Edward 425  
 Stadniczenko Stanisław 63  
 Staffel A. 90  
 Stalin Józef 58, 79, 119, 200, 259, 372, 424, 440, 464  
 Staniszkis Jadwiga 218  
 Staniszkis Witold 211  
 Stanhop 87  
 Starzyński Juliusz 49  
 Starzyński Stefan 463  
 Stefańska E. 301  
 Stern Anatol 89, 90  
 Stępień Genowefa 31, 35, 36  
 Stępiński Jerzy 227  
 Stormer 222  
 Straszak Andrzej 204, 214, 219, 220, 229, 237, 249, 251, 253, 254, 255, 256, 262, 268, 270, 274, 275, 278, 282, 292, 293, 297, 301, 308, 320, 321, 323, 324, 325, 326, 329, 335, 337, 339, 340, 342, 352  
 Strzebicka J. 301  
 Suchocka Hanna 413, XXXIV  
 Suchowiecka Adela 45  
 Suchowiecka Helena 45  
 Suchowiecki płk. 32  
 Suharto 133

- Sukarno 133  
 Sulmirska Teresa 378  
 Sulmirski Witold 378, XXX  
 Sulmirski 147  
 Sułkowska 266, 267  
 Sułkowski Józef 266  
 Surdykowska Barbara 244  
 Surdykowski Jerzy 244  
 Surma Albin 55  
 Suss Sławomir 436, XX  
 Sygierycz O. 301  
 Sykut Andrzej 56  
 Syryjczyk Tadeusz 109  
 Szatkowska Danuta 153  
 Szebeko Hanna 312, 313  
 Szeliga Zygmunt 160  
 Szembek Jan 468, 469  
 Szereda Maciej 58, 115, 211, 311, 320, VIII  
 Szewczyk J. 93  
 Szlachic Franciszek 189, 190, 191, 192, 193, 194, 202, 224, 225, 248, 250, 282, 307  
 Szlajfer Henryk 148  
 Szmidt-Calińska Danuta 55  
 Szmidt Filip 65  
 Szombara Janusz 58  
 Szowa M. 301  
 Szozda Andrzej 238, 389  
 Szozda Teresa 389  
 Szretter Marta 65  
 Szuch Andrzej 56  
 Szul-Skjondrona Krzysztof 129, 143, VII  
 Szumlas Kazimierz 127  
 Swarc Karol 304  
 Szydłak Jan 194, 208, 224, 228, 229, 248, 268  
 Szyling Wanda 109  
 Szymański Benedykt 64  
 Szyr Eugeniusz 118, 124  
 Szyszło Witold 127, 216, 217, 350  
  
 Śliwka Władysław 153  
 Śnieciński Józef 160, 163, 196, 217, 249  
 Svoboda Ludwik 421  
 Światło Józef 70  
  
 Świerczewski Karol 264  
 Świeszkowski Z. 301  
 Święcicki Piotr 405, 412  
  
**Tabaszewska-Steller Marzenna 72**  
 Tacher Jeremy P. 446  
 Tanner Roscoe 66  
 Tarasiewicz Kordian 240  
 Targowska Alicja 110, 114, 153, 155, 306, 329, 335, V, X, XIII  
 Targowska Halina (ur. Krzyżańska), matka 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 43, 44, 46, 47, 48, 51, 52, 53, 55, 56, 82, 154, 156, 334, 378, I, II, III, V, VI  
 Targowska Irminda 115, 335, 354, 357, 359, 361, 362, 363, 366, 378, 385, 386, 388, 389, 429, XIV, XV, XVI, XVII, XIX, XXXI, XXXII  
 Targowski Jacek (John) 3, 115, 335, 350, 354, 359, 361, 362, 382, 383, 384, 385, 387, 388, 389, XV, XVI, XVII, XVIII, XIX, XXIII, XXXV  
 Targowski Janusz 51, 463, VI  
 Targowska Joanna XVII  
 Targowski Julian 3, 381, XVII  
 Targowski Kazimierz 31  
 Targowski Krzysztof VI  
 Targowski Marcel 3, 381, XVII, XXXIII  
 Targowski Tadeusz 51  
 Targowski Stanisław (ojciec) 31, 32, 33, 34, 35, 43, 47, 51, 56, 57, 76, 79, 121, 154, 186, 199, I, II, V  
 Targowski Stanisław (Stan, syn) 3, 135, 329, 333, 354, 362, 380, 385, V, XVIII  
 Targowska Zofia 31, I  
 Tatar Stanisław 465  
 Tatarkiewicz Władysław 70, 231  
 Tate Sharon 174  
 Tati Jacques 80  
 Taylor Frederick 77  
 Tejchma Józef 332  
 Teofil 110  
 Terebus Ryszard 270, 271, 272, 273, 350  
 Thomas 87  
 Tinbergen Jan 287  
 Tinquely Jean 80

- Tito Josif Broz 79, 467  
 Tłoczyński Ksawery 61  
 Toffler Alvin 20  
 Tokarska B. 301  
 Tokarzewska Lula 50  
 Tokarzewski Marian 32  
 Tokarzewski-Karaszewicz Michał 42  
 Tokarzewski Wiliam „Wluś” 32  
 Tomasselli Alfredo 375, XXXIII  
 Tomasselli Carmela 375, XXXIII  
 Tomaszewska Tynusia 39, 40  
 Tomaszewski Bohdan 62, 63  
 Tomaszewski J. 414  
 Tomaszewski Tadeusz 39  
 Topsoe 228  
 Tusk Donald 421  
 Toulouse-Lautrec Henri de 81  
 Toynbee Arnold 16  
 Trautman Sławomir 106, 129, 142, 300, 301, VII  
 Trojanowski Oleg 380  
 Truffaut Francois 123  
 Truman Henry 177, 392  
 Trybalski Jerzy 216, 248  
 Trzciniński W. 301  
 Trześniowski Zbigniew 109  
 Turing Allen 90, 91, 119  
 Turkiel Jan 45  
 Turski Stanisław 57, 244, 248, 401  
 Turski Władysław 57, 161, 204, 219, 220, 233, 237, 243, 244, 245, 248, 249, 256, 269, 278, 279, 280, 282, 287, 288, 297, 312, 320, 326, 342, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 418  
 Tylman-Gadek W. 323  
 Tylman Zygmunt 144, 215, 217, 220, 256, 274  
 Tymowska Krystyna 139  
 Tymowski Andrzej 95, 96, 129, 138, 139, 142  
 Tymowski Janusz 69  
 Tymowski Zbigniew 139  
 Tyrmand Leopold 43, 62, 63, 162, 402, 433  
 Tyszkiewicz Beata 113  
 Tyszkiewicz Halina 368, XXXII  
 Tyszkiewicz Maria XXXII  
 Tyszkiewicz Stanisław 368, XXXII  
 Tyszkiewicz Władysław XXXII  
 Ulam Stanisław 91, 380  
 Ulbricht Walter 157  
 Urban Jerzy 409  
 U Thant 126, 349  
 Uzarowicz Ludwig 69  
  
**Van Wheelden** 376  
 Vanderbilt Cornelius 177  
 Velazquez Diego Rodriguez de Silva 265  
 Victor David 489  
 Villas Violetta 310  
 Vitti Monika 154  
 Viziru 60  
 Von Mises L. 192  
 Vulpian Bruno de 122  
  
**Wagner** Wieńczysław 461  
 Wajcen Marek 121, 124, 166  
 Wajda Andrzej 438  
 Walaszczak L. 301  
 Walczak Bronisława 153  
 Walczak P. 301  
 Walczak Tadeusz 101, 226  
 Waldhaim Kurt XIII  
 Walewska Maria 382  
 Walkowska Maria 377  
 Walkowski Jerzy 377  
 Waluchowski Mieczysław 103  
 Wąsęs Lech 218, 370, 395, 406, 408, 420, 429  
 Włęsa Danuta 429  
 Wang Adam 103  
 Wańkiewicz Melhior 407  
 Wardzyńska W. 301  
 Warens-Bogdanowicz Jola 313  
 Warski Roman 313  
 Wasilewscy (wujostwo) 138  
 Wasilewski Jerzy 131, 134, 144, IV  
 Wasilewski Kazimierz 215  
 Wasiutyńska Elżbieta 408  
 Wasiutyński Wojciech 408  
 Watson Richard 137  
 Watson Thomas jr. 138, 176



Watson Thomas sr. 138, 179  
 Ważyk Adam 70  
 Wdowiński Leopold 147  
 Weaver Warren 489  
 Weber Andrew 389  
 Wera Bogdan 373  
 Werblan Andrzej 228, 255, 352, 353, 354  
 Wesołowski Kornel 69  
 Węgrzyn Stefan 254, 270, 325  
 Wheatley Tom XII  
 Widy-Wirski F. 323  
 Wielądek Adam 109, 226  
 Wierciakowa Irena 212, 301  
 Wiernicki 61  
 Wierzbiański Bolesław 380, 403, 431  
 Wierzbicki Jan X  
 Wierzbicki 38  
 Wierzbicki Tadeusz 146, 461  
 Wierzyński Maciej 233  
 Wigura Stanisław 401  
 Williams B. 89  
 Williams Tim 376, XII  
 Wilkes Maurice 91, 119  
 Wilson Harold 131  
 Wilson Thomas W. 393, 444  
 Wiszniewska A. 301  
 Wiśniewski Andrzej 400  
 Wiśniewski Waldemar 216, 256, 274  
 Wiśniowiecki Jeremi 334  
 Witek E. 301  
 Witek Stanley XXXII  
 Witkowski Tadeusz 459  
 Witos Wincenty 467  
 Wodiczko 215  
 Wojciech Św. 87  
 Wojciechowski Jerzy 404, 407, 409, 410, XXII  
 Wojciechowski Kazimierz 65  
 Wojciechowski Krzysztof 58  
 Wojcieszak Zdzisław 101  
 Wojtasiewicz Wojciech 379  
 Wojtyła Karol 353, 373  
 Woliński Zygmunt 368  
 Wolniewicz Eugeniusz 69  
 Wolska Grażyna 374  
 Wolszy Tadeusz XXX  
 Wołczyńska (patrz Rościszewska) Ewa 378  
 Wołczyński Włodzimierz 378  
 Wołkońska (księżna) 238  
 Woytowicz Zbigniew 60, 61  
 Woźniak M. 301  
 Woźniak Stefan 287  
 Woźniak Steve 428  
 Wójcik J. 301  
 Wroński Marian 42, 43  
 Wróblewski Janusz 299, 300, X  
 Wróblewski Tadeusz 124  
 Wrzaszczyk Tadeusz 76, 81, 205, 225, 226, 227, 246, 247, 250, 252, 258, 259, 260, 276, 296, 431, 470, 471  
 Wyderkowscy (Hanka i Jan) 348  
 Wyderkowski Jan 134  
 Wyrobek Bogusław 78  
 Wyrzykowski Jerzy 101  
 Wyszyński Andriej 115  
 Wyszyński Hieronim 380  
  
**Yaeger J. 500**  
  
**Zaborowski Bohdan 106, 109, 116, 129**  
 Zabrodzky 60  
 Zacher Lech 462, XXV  
 Zadrzyński Eugeniusz 93, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 128, 130, 135, 136, 139, 140, 144, 160, 185, 213  
 Zagalski Jerzy 101  
 Zagulajew Tatiana 109, 110  
 Zając Robert 322  
 Zalewski Andrzej 172, 173, 224  
 Zarzycki Janusz 122  
 Zasieczny Andrzej 413, XXVI  
 Zawadzki Aleksander 46, 313  
 Zawisza Andrzej 163  
 Zdanowski A. 301  
 Zembrowski Carrol 376  
 Zembrowski Laura 376  
 Zembrowski Paula 376  
 Zembrowski Tom 376

Zembrzuska Ewa 145  
Zienkiewicz Andrzej X  
Ziętarski 241  
Zgorzelska Jolanta 346  
Zgorzelski Maciej 346  
Ziarkowski M. 301  
Zieleniewski 42  
Zieliński Jerzy 117, 147, 442  
Zimilski Andrzej 56  
Zmiejsko E. 301  
Zola Emil 81  
Zub-Zdanowicz Leonard 408  
Zuboff Shoshana 237  
Zuse Konrad 89

**Żaruk**-Michalski Aleksander 48  
Żbichorski Zygmunt 77, 336  
Żbikowski Tadeusz 143  
Żelawski Marek 53, 73, 153  
Żelazny Roman 318, 320  
Żeligowski Lucjan 42  
Żeromski Stefan 49, 450  
Żiółkowska Bożena 145  
Żukow Georgij 200  
Żółnowski J. 301  
Żółtowsy 50  
Żurowska Ika 49, 389, 390, X, XXXI  
Żurowska Izabela 152  
Żurowska Joanna 390  
Żurowski Mateusz 390  
Żurowski Wojciech 49, 330, 389, X, XXXI  
Żydowo Zdzisław 127, 217  
Żyszko Marek 58